

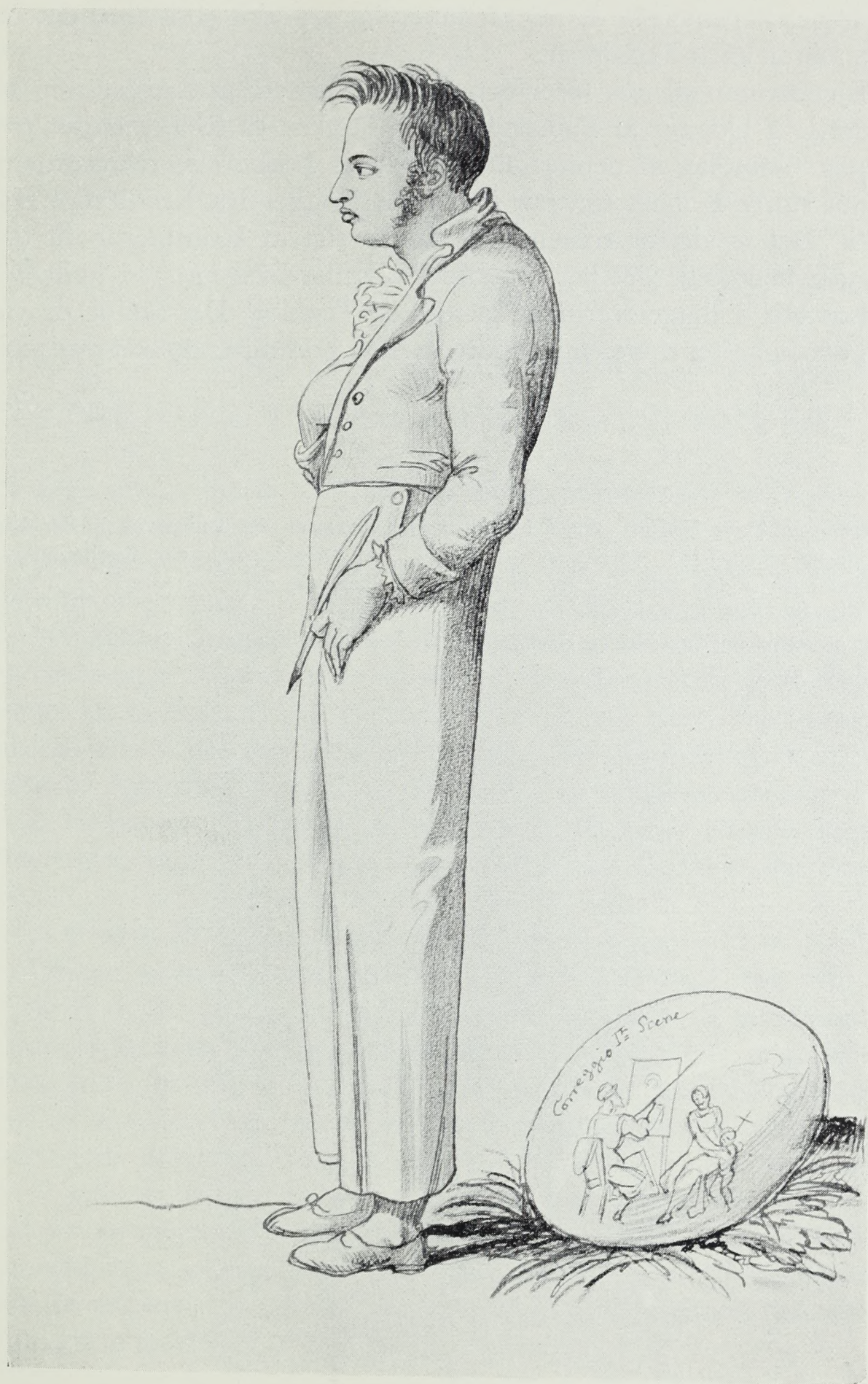
EN KARIKATUR AF OEHLENSCHLÄGER

En Sommerdag i 1942 gennembladede undertegnede en af de herlige gamle Folianter i Thorvaldsens Bogsamling, *Pausaniae Graeciae descriptio*, Lipsiae 1696,¹ og fandt da til min Overraskelse en Tegning liggende løst mellem to Sider i Bogen. Det viste sig snart, at det maatte være et karikeret Portræt af den unge Adam Oehlenschläger, der har henligget upaaagtet i over hundrede Aar.²

Tegningen, der er 27,5 cm høj og 17,5 cm bred, er udført med Pen og Tusch, samt sort og hvidt Kridt paa brunligt Papir. Den viser Digteren staaende i Profil til venstre iført en ganske kort Jakke og lange Benklæder. Skjortens Flæsekant er synlig i Halsen og ved Haandleddene. Han er grueligt rundrygget, skyder Hovedet frem og stirrer tankefuld ud; den højre Haand har han stukket ind paa Brystet, i den venstre

Franz og Johann Riepenhausen: Adam Oehlenschläger. Kul og hvidt Kridt.
Tegnet i Rom 1809. Bakkehusmuseet.

holder han kejtet en Pen. Paa Jorden bagtil er anbragt et Æg, som Digteren netop har »lagt«. I dette er indtegnet en lille Figurgruppe: En Kunstner sidder foran sit Staffeli og maler Madonna med den lille Johannes, der holder Agnus-Dei-Staven. Over dem er skrevet: Correggio Ite Scene. Denne Gruppe er en direkte Illustration til Begyndelsen af første Handling i Oehlenschlägers Tragedie »Correggio«, hvor Hovedpersonen maler sin Hustru og lille Søn som henholdsvis Madonna og Johannes. Der kan saaledes ikke være Tvivl om, at vi her har en spøgefuld Fremstilling af den store Digter fra den Tid, da han arbejdede paa sit romantiske Kunstnerdrama. Men hvem kan have gjort denne Karikatur? Da den ikke er signeret og ikke bærer nogen anden Paa-skrift end den allerede nævnte, kan der ikke med Sikkerhed siges noget herom. Det ligger dog nær at tænke paa en af de tyske Malerbrødre Franz og Johann Riepenhausen, der hørte til Thorvaldsens Kreds. Da Oehlenschläger i 1809 skrev Correggio, boede han netop sammen med dem i Grottaferrata uden for Rom. De kunde ikke alene følge Værkets Tilblivelse, men ogsaa nyde dets Indhold, eftersom det blev skrevet paa Tysk. Tragedien maa have fængslet dem overmaade; det var ret et Emne for de tvende Brødre, der sværmede for den italienske Renaissance og stod den nazarenske Bevægelse nær. I Thorvaldsens Malerisamling findes et Billede af dem, hvis Emne ligeledes er fra den italienske Kunst-historie: Bramante forestiller Raffael for Pave Julius II. Hvad angaar Opfattelsen af Oehlenschlägers Træk, da er der ikke ringe Overens-stemmelse mellem den nyfundne Tegning og Riepenhausens bekendte Portræt af Digteren, som nu tilhører Bakkehusmuseet. Det vides for-øvrigt, at Brødrene Riepenhausen tegnede Karikaturer af deres sam-tidige. Kobberstiksamlingen i København ejer saaledes en, der fore-stiller Zoëga. Noget fremragende Kunstværk er Tegningen i Thor-valdsens Museum ikke, navnlig er den venstre Haand ubehjælpsomt og hele Underkroppen meget sløjt gjort. Det var just en Svaghed hos Brødrene, som Oehlenschläger havde Blik for. I sine Erindringer³ skriver han træffende: »Naar man trak en lige Linie over Riepenhausen'ernes Billeder, der adskilte dem i det Øverste og Underste, saa var altid den øverste Del ulige bedre, end den anden; thi der vare Hovederne, hvilke de kunde tegne, og i hvilke de lagde det poetiske og charakte-ristiske Udtryk, der udgjorde Billedets Fortjeneste. Til Hovederne slut-tede sig nogenlunde vel Skuldre og Overkrop, men det Nederste var ofte aldeles fortegnet, og Figurerne stode sædvanlig slet paa deres Ben«. Og Oehlenschläger fortæller videre, hvorledes han engang for Christel (o: Johann) rettede Foden paa en kvindelig Figur. Denne Dom over

Ukendt Kunstner, muligvis Brødrene Riepenhausen: Karikatur af Adam Oehlenschläger.
Kul og hvidt Kridt. Thorvaldsens Museum.

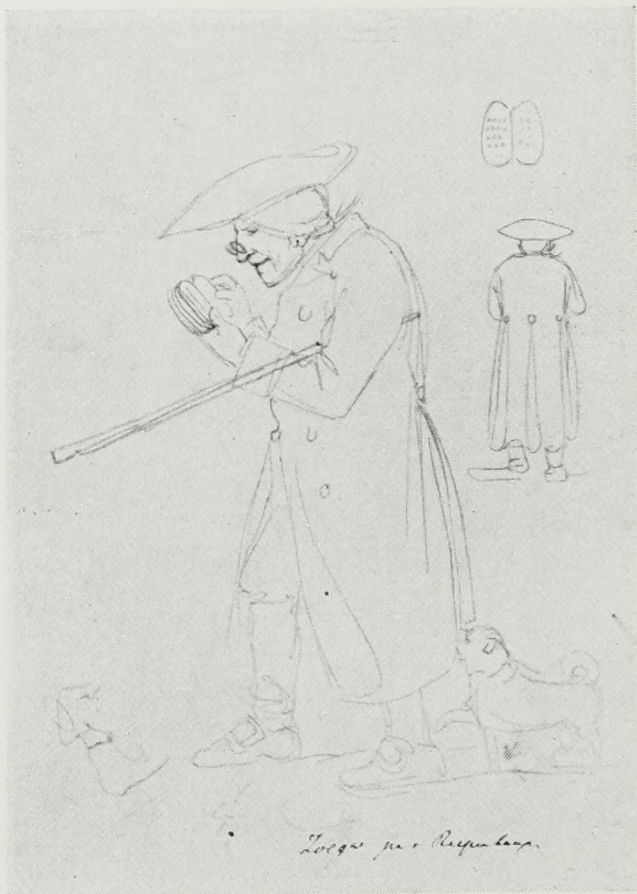
Brødrenes kunstneriske Evner stemmer for saa vidt godt med det Indtryk, man faar af Tegningen.

Ejendommeligt nok fører den Omstændighed, at Karikaturen blev fundet i en Udgave af Pausanias atter Tanken til Riepenhausen'erne; thi paa Grundlag af denne Oltidsforfatters Beskrivelse rekonstruerede de i et større Kobberstikværk Polygnots Fresker fra Knidiernes Hal i Delfi.⁴ Det er derfor fristende at tænke sig, at Kunstnerne til dette Arbejde benyttede det her omtalte Pausanias-Eksemplar, i hvilken en af dem ved Tilbageleveringen glemte en Tegning. Det skulde da være den, der nu, efter mere end hundrede Aars Forløb, er dukket op igen.

M. Stein.

NOTER

1. Müllers Katalog Nr. 411. Bogen har oprindelig tilhørt P. O. Brøndsted.
2. Tegningen er ikke opført i noget af Museets trykte eller haandskrevne Inventarer.
3. Oehlenschläger: Erindringer. Kjbh. 1850, II, S. 196 f.
4. Gemaelde des Polygnotos in der Lesche zu Delphi, nach der Beschreibung des Pausanias gezeichnet von F. u. J. Riepenhausen. Göttingen s. a. Tv. fol. (Ogsaa fransk Udg. Rome 1826/1829).

Franz og Johann Riepenhausen: Karikatur af Georg Zoëga. Bly. Den kgl. Kobberstiksamling.